## بحثی پیرامون

# طول عمر امام غائب

دایره انتشارات دارالتبلیغ اسلامی - قم

شماره ۶

ازمسائل اسلامی

# بحثی پیرامون

# طول عمر امام غائب (عج)

دایره انتشارات دارالتبلیغ اسلامی قم

چاپ حکمت ـ قم

# راز طول عمر امام غائب

چگونه ممکن‌است ، انسانی بیش ازهزار سال عمر کند در صورتیکه هرگز انسان عمری باین درازی نمی کند ؟ !

طبق اعتقادشیعه ، امام غائب (عج) نزدیك بیازده قرن ونیم عمر کرده وهنوزهم زنده‌است وبعدازاین هم چه مدتی‌عمرخواهد کرد جزخداوند کسی نمی‌داند .

چون‌این جریان برخلاف نظام عادی طبیعت است از دیر زمان‌مورد بحث وگفتگوقرارگرفته است خصوصاً در عصرما که آنرا عصر«شدت وسرعت» نامیده‌اند اینگونه مسائل طوری‌مطرح می‌شود که در گذشته باین شدت و وسعت نبوده است . در هر محلسی که ازامام غائب سخن بمیان می‌آید سؤالاتی‌هم در همین زمینه تکرارمی گردد .

خلاصه این، یکی‌از مهمترین اشکالاتی است که بمذهب شیعه متوجه‌است ولذا نگارنده می‌کوشدتا پاسخ قانع‌کننده این اشکال‌را دراختیار خوانندگان محترم قراردهد .

## این‌جهان نظامی‌دارد :

درپاسخ این‌سؤال نخست بایدبیك نکته توجه نمود. انسان درمحیط زندگی‌خودبیك سلسله از امورعادت نموده است واگر واقعه‌ای برخلاف آنچه عادت‌کرده ، بشنودبسیاربعید وبلکه غیر ممکن‌می‌شمارد . مثلا : ما سبزشدن وباردارشدن درخت میوه‌را درمحیط زندگی‌خود این‌چنین دیده‌ایم : فصل‌بهارکه برسد هوا ملائم می‌شودکم‌کم شاخه های‌بی‌برك درختان‌شکوفه و گل‌وبرك درمی‌آورند وپابپای‌گرمی هوا پیش‌میروند همینکه فصل‌تابستان فرا رسیدمیوه های رسیده برشاخها ظاهر می‌شوند. باین وضع ما عادت کرده و خو گرفته‌ایم‌ولی ناگفته پیداست چنانکه از روز اول‌غیرازاین وضع‌رادیده بودیم‌مسلماً بهمان‌عادت‌می‌کردیم وهیچ‌جای تعجب‌هم نبود.

همچنین‌ماچنین مشاهده‌کرده‌ایم افرادبشرکه ازمادرمتولد می‌شوندچندین سال (تقریباً ۱۵ سال) دوران کودکی خود را می‌گذرانندوبعد بدوران جوانی قدم میگذارندومدتی‌هم (۱۵ — ۴۰) معمولادرسن جوانی‌هستند وسپس مراحل پیری وناتوانی‌را می‌گذرانند بالاخره بعد ازسپری گشتن دوران پیری ( ۴۰ —

٪۷۰) می‌میرند، انسان‌چون ازروزاول این‌طور دیده است‌با این وضع‌عادت کرده است‌ولذا همینکه می‌شنود انسانی هزار واندی سال عمر کرده، تعجب‌می‌کند.

البته اگر ازاول بغیراین عادت میکردیم باین معنی که میدیدیم افرادبشر بیش‌ازاین‌عمرمی‌کنندبآن خومی‌گرفتیم.

بالاخره ، رسیدگی بشرائط و اوضاع زندگی مارا بیك اشتباه فکری‌دچارکرده‌است وهرچیزیکه برخلاف عادت و خو- گرفته های ماست بعید می‌شماریم و آنچه بآن انس گرفته ایم حقیقت‌پنداشته وآنرا برنوامیس‌وحقایق‌کلی جهان آفرینش غلبه میدهیم وکارگاه عظیم وحیرت‌انگیزجهان خلقت را مسخرفکر محدودخودمی‌کنیم .

فلاسفه میگویند : از آنجاکه کارهای طبیعت مانند امور ریاضی‌تحت‌ضبط نیست، ازبس‌طبیعت مشتمل‌برغرائب ونوادراست وازبس‌کارهای غیرعادی‌دیده می‌شود ولذا بایدهرچیزیکه انسان ازغرائب وعجائب می‌شنوداگردلیل علمی‌وقطعی برمحال‌بودن‌آن نباشد؛ نبایدآنرا انکارکند ، دراینجا بایدسؤال کرد که کدام دلیل‌عقلی وعملی‌داریم براینکه عمری باین درازی محال و غیر ممکن‌است ؟ !

آیا تاحال‌هیچ کتابی‌دیده‌ایدکه میزان‌عمرانسان را تعیین کند ؟ کدام دانشمند وفیلسوف میزان عمرها راتعیین کرده‌است؟

اساساً در کدام نظامنامه عمر بشر تحت ضبط در آمده است ؟ و کدام لیستی دراین باره امضاء شده است که قوای طبیعی انسان همان است که درزیر نظرما گذاشته شده‌است ؟ بالاخره از نظر علمی این‌چه ایرادی است و کدام دانشمند عمر طولانی‌را محال دانسته است ؟

فقط انسان می‌تواند بگوید که این امر قدری بعیداست باصطلاح چون برخلاف جریان‌عادی است‌عادتاً بعید است انسانی به این‌اندازه عمر کند. والبته عمری‌باین درازی‌درزمان ما قابل استبعاد می‌باشد ، ولی‌چیزیکه هست هیچکس نمی‌تواند بگوید محال است .

« . کسی باخباریکه در خصوص امام غائب از پیغمبر اکرم (ص) وسائرائمه اهل‌بیت (ع) وارد شده ، مراجعه نماید خواهددید نوع زندگی امام غائب رابطریق خرق عادت معرفی می‌کنند .

والبته خرق عادت غیراز محال‌است و از راه علم هرگز نمی‌توان خرق‌عادت رانفی‌کرد» (۱)

بدین‌جهت اعتراض پیروان ادیان دیگر مانند کلیمیها و مسیحیها وسایرفرق‌اسلامی‌دراین باره به‌شیعه ها بسیارشگفت ـ آوراست‌چه‌اینکه بموجب کتابهای آسمانی‌خودشان، خرق عادت

(۱) شیعه دراسلام ص ۱۵۱ ـ ۱۵۲

و معجزات را درباره پیامبران خداوند پذیرفته‌اند و آنان از این قبیل مسائل هر جوابی بدهند شیعه نیز همان جواب را در اینجا میدهد.

ممکن است کسی ایراد کند: هرچند قدرت خدا محدود است و این کار هم امکان دارد ولی این چه اصراری است که هر چه ممکن باشد باید بآن معتقد بود زیرا این جهان روی یک سلسله علت و معلول تنظیم شده است باصطلاح این جهان یک نظم مخصوصی دارد باید بآن معتقد بود ولی چیزیکه بیرون از نظام عادی طبیعت است اگر اعتقاد کنیم در آن صورت نظم کلی بهم می‌ریزد هرج و مرج و بی نظمی جهان را فرا میگیرد.

درپاسخ این ایراد باید گفت: تنها قدرت الهی و امکان چیزی منشاء وجود آن نیست یعنی این طور نیست بمجرد اینکه چیزی امکان وقوع داشته باشد باید بآن اعتقاد کرد و این جهان اسباب ومسبباتی هم دارد ولی ما نباید تصور کنیم علل و معلول جهان همانهائی است که ما آنهارا می‌شناسیم و فکر ما باآنها عادت کرده است مسلماً حقایق و نوامیس این جهان منحصر بهمین کشفیات علمی امروزی نیست وغیر از اینها اسرار و رموز بیشماری است که هنوز بشر آنهارا نشناخته است.

«هرگز نمی‌توان اثبات کرد که اسباب و عواملی که در جهان»

« کارمی کنند تنها همانهائی هستند که ما آنها را دیده‌ایم و»

«می‌شناسیم ودیگر اسبابی که ما از آنها خبر نداریم ، یاآثار و»
«اعمال آنها راندیده‌ایم ، یا نفهمیده‌ایم ، وجودندارد. از این»
«رو ممکن است که درفردی یا افرادی از بشر اسباب و عواملی»
«بوجود آید که عمری بسیارطولانی هزاریا چند هزارساله برای»
«ایشان تأمین نماید وازاین‌جاست که جهان‌پزشکی تاکنون از»
«پیدا کردن‌راهی برای‌عمرهای‌بسیارطولانی نومید ومایوس‌نشده
است» (۱)

آری‌اگر بشر بتمام حقایق ورموز جهان‌هستی‌واقف میشدو مقیاسی‌هم برای‌سنجش قوه حیاتی انسان از حقایق اتخاذ میکرد در آن صورت مقیاس ،مقیاس کاملی بود و بوسیله آن‌می‌توانستیم‌طول حیات‌انسانرا اندازه بگیریم وتحت‌ضبط کلی‌درآوریم .

ولی ازآنجائیکه مقیاس‌سنجش عمرها از فکر ومأنوسات ماتولیدشده است مسلماً نمی‌تواند در مقام سنجش مقیاس سلب و ایجاب کلی قرار بگیرد .

## نظم کلی این‌جهان‌درك‌نشده است :

نظر ماهمیشه به نظام عادی‌طبیعت‌است‌وبا آن‌انس گرفته‌ایم ولی‌هنوز نظم کلی‌این جهان باعظمت راچنان درك نکرده‌ایم که بتوانیم در کلیه امورفهم خود را مقیاس‌قراردهیم‌وهرچیزی که‌از احاطه علم مابیرون‌است‌آنرا نفی‌نموده وهرچه درخورفهم ماست

(۱) شیعه در اسلام : علامه طباطبائی ص ۱۵۲

آنرا اثبات کنیم .

بدنیست‌این مطلب‌را در ضمن یك مثال ساده بیان کنیم : مثلاشما گندم راملاحظه کنیدوآن درانبار بیش ار یکی دو سال باقی‌نمی‌ماند ازبازار گندم فروشان سؤال کنیدآیاطبیعت گندم چقدر اجازه بقامیدهد ؟ درجواب خواهندگفت : اگر درجای مرطوب نگهدارند بیش‌ازشش ماه عمر نمی‌کند ولی چنانکه در جای‌خشك نگهداری شود از یکسال الی دو سال عمر می‌کند . می‌گویند این طبیعت گندم است .

اگربخواهیم همین‌گندم را درسنبل‌نگه داری بکنیم بیش ازهفتاد وهشتاد سال‌عمر می‌کند وحتی امکان دارد بیش از این باقی‌بماند ، چنانکه درکاوشهای باستانی، حفاریهائیکه در مصر باستان بعمل آمده درمقبره فرعون مصر ، گندمهائی در سنبل اراهرام مصربدست آوردند ودرشك‌بودند که آیاقوهٔ نمودر آنها باقی‌است یانه ؟ آنها رابرای امتحان‌کاشتندکاملا سبز وبارور شد وبثمر رسید !

حساب‌کنید که آیا چندسال بر آنها گذشته ؟ دست کم چهارهزارسال، البته اینها از جنس‌همان گندمهائی است که در انبار گندم بیش‌ازیکی‌دوسال عمر نمی‌کند .

ولی‌ازآنجائیکه سروکارمردم باگندم انباری است اگر ازکسی‌سؤال کنند گندم چه مدت‌می‌تواند قوه نموخود را حفظ

کند، مقیاسی که برای سنجش قوه حیاتی گندم بدست میدهد دو سال است .

ولیکن مامی‌بینیم اگر همان گندم را در خوشه نگهداری کنند بقدری عمر گندم زیادترمی‌شودکه انسان ازشنیدن آن تعجب می‌کند ! !

حال بایددید گندمی که عمرطبیعی آن در نزد مابیش ازدو سال نیست چه طورمی‌شود در شرائط دیگر عمر آن به چهار هزار سال می‌رسد ؟ !

فکر کنید اگرعمر دوساله گندم درشرائط دیگر به چهار هزارسال برسدچه مانعی‌دارد عمرطبیعی انسان (۷۰ـ۸۰ سال) را یکواحد فرض کرده و دو هزار برابرش کنیم تا مطابق عمر گندمهائی باشد که‌ازاهرام مصر بدست آمده است این‌همان‌است که تعجب وشگفت‌انسان را برمی‌انگیزد !

پس بنابراین ازنظر علمی وامکان واقعی هیچ بعید نیست انسانی دریك شرائط دیگر بیش ازهزارسال زنده بماند .

## تحقیقات جهان‌پزشکی درباره طول عمر :

ازنظرعلم طب نیزعمرانسان محدودبه هفتاد و هشتاد سال نیست وبلکه تمام اعضاء بدن‌انسان‌جدا جدا برای‌یك عمرطولانی ساخته شده است. یکی ازدانشمندان در مقام مقایسه عمر انسان با سایر موجودات، مطالعات فراوان کرده بالاخره ثابت کرد

بدن آدمی برای آن‌ساخته شده که هزاران سال‌عمر کند»(۱) یکی‌از پزشگان می گوید : برای‌مدت زندگانی انسان ، حدیکه تجاوز از آن محال‌باشد معین‌نشده است » (۲) یکی دیگر می گوید : «اگرمی‌توانستیم نیم پائین‌روده هارا ازتفاله براز‌پاك نگهداریم نگذاریم بدن‌از آن‌ناحیه مسموم شود مرگرا جواب می گفتیم . وبعض‌دیگراین ادعارا دربارهٔ جهازات دیگر کرده‌اند» (۳)

بعضی‌ازدانشمندان می گویند : « تمام اعضاء رئیسه جسم حیوان . استعداد زندگی غیر محدودی دارد چنانکه عوارض و حوادثی‌پیش آمدنکند برای انسان امکان داردکه هزاران‌سال عمر کند» (۴)

چنانکه « ریمند ویرل » استاد دانشگاه «جونس هبانس» می گوید : اعضاء رئیسه جسم انسان‌استعداد وقابلیت‌حلرد ودوام را داردواین موصوع با آزمایشها اثبات شده است» (۵)

بالاخره نهایت چیزیکه تا کنون ثابت شده است : علت مرگ‌فرا رسیدن‌عمر طبیعی (۷۰-۸۰) سال نیست‌بلکه علت‌اصلی، امراض‌وعوارضی است‌که بیکی ازاعضاء عارض شده در نتیجه آن

---

(۱) اولین دانشگاه و آخرین پیامبر ج ۲ ص ۲۲۰

(۲) مصلح جهانی‌ص ۶۷.

(۳) و (۴) مقدمه نوید اسلام.

(۵) مجله المقطف سال ۹۵ سماره۳.

عضورا از انجام کار باز میدارد و بواسطه ارتباط و اتصالیکه بین اعضاء برقراراست، ازمرك آن عضو، مرك سایر اعضاء نیز فرا می‌رسد.

پس هنگامی که نیروی دانش توانست جلوی عوارض را بگیرد یا ازتأثیر آنها مانع شود دیگر برای عمر هزار ساله انسان مانعی باقی نمی‌ماند .

## پیری خود یکنوع بیماری است :

فرضاً اگر دانش بشری روزی بتواند جلو امراض وعوارض را بگیرد ولی با پیری چه می‌توان کرد ؟

جلو پیری را چگونه می‌توان گرفت ؟ پیری خود یك امر طبیعی است که دروقت معین بسراغ انسان می‌آید وانسان را ازکار می‌اندازد .

پیری را بطور کلی می‌توان یکنوع بیماری دانست که اخیراً مطالعه دربارهٔ عوارض مربوط به پیری اعضاء بدن آدمی ، مورد توجه دانشمندان قـــرار گرفته است . دانشمند آمریکائی ( روی لی . والفورد ) استاد آسیب شناسی دانشگاه کالیفرنیا ، می گوید : پیری یك نوع بیماری مزمن وطولانی ناشی از نقل مکان سلولهاست» (۱)

آنچه راهم اکنون متخصصین این رشته بدان معتقد ندا ینست : که مراحل گوناگون پیری تابع قوانین وابسته به دگرگونیهای

(۱) مجله مرزهای ایران وآمریکا شماره ۱۰ ص ۱۴

فیزیولژیکی ازقبیل تغییردرتوانائی ترشحات غددی است و بهیچوجه جنبه نابودی و نیستی گرائی اجباری ندارد .

یکی ازدانشمندان بزرك غرب « مچنیکوب » عقیده داشت که : سمومات حاصله از تخمیرمیکروبهای روده ویبوست ممکن است باعث پیری شوند واگر بتوان آنهارا ازبین برد برطول عمر اضافه خواهدشد» (۱)

وحتی ازنظرعلمی این مرض قابل جلو گیری است : « با همت کارشناسان و متخصصان زبده ، اینکار محتملا عملی است (درزمان نامعلومی ازآینده ) و بیماری پیری بطورقطع قابل علاج خواهدشد . بایداعتراف کرد که بتوان درفواصل زمان معینی آنرا برای تعمیروسرویس پیاده وسوارکرد واین وضع همچنان تا ابد ادامه خواهدداشت . تاروزی که بشر برمرك غلبه کند و یاعمر طولانی و بسیاری بدست آورد. » (۲)

ویکی ازپزشکان کشور خودمان در این باره می نویسد : «حال اگر بشرپس ازکشف علت اصلی پیرشدن درصدد رفع ودفع آن برآید یاماده پیرکننده‌ای که ایجادشده باعناصرداروئی خنثی نماید ، آیاقبول است که عمرمتوسط را زیادتر کرده و پیروزی بزرگی بدست آورده است ؟ تلاش بشر دراین راه نشان دهندهٔ

(۱) دادگسترجهان ص ۲۲۴

(۲) مجله دانشمند شماره ۴ سال ۴۷ ص ۵۰۴

چنین واقعیتی است که در نهادش این احساس درغلیان می باشد که می تواندعمر خودرا بهزارسال وبیشتر برساند» (۱)

امروز بشر دراین فکر است که بکرات دوردست آسمانی که احتمالا صدها و یاهزارها سال وقت می خواهد، سفر کندوچون عمر کوتاه انسان با این نوع مسافرتهای طولانی وفق نمیدهد در این صدد بر آمده اند که برای رسیدن بکرات آسمانی اول باید عمر انسان را زیادتر کرد ولذا امروز در دانشگاههای مهم دنیا کرسی دوعلم جدید «ژریاتری» و «جرو نتولژی» بهمین منظور مشغول فعالیت است ودانشمندان پیش بینی می کنند روزی خواهدرسید که بشر هم عمر خودرا بهزاران سال می رساند وهم بکرات دور دست آسمانی سفر می کند.

چندی قبل دریکی از مجلات علمی این مطلب جلب توجه میکرد :

« زندگانی جاویدان در طول تاریخ همواره از رؤیاهای طلائی ودیرینهٔ انسان بوده اما اکنون این رؤیا به حقیقت پیوسته است واین امرمدیون پیشرفتهای شگفت انگیز علم نوینی است که کربونیك ( Krbvnik ) نام دارد » (۲)

بدین ترتیب، عمر انسان از نظر علمی حد ثابت ومعینی ندارد

(۱) اولین دانشگاه و آخرین پیامبر ج ۲ ص ۲۰۶

(۲) مجله دانشمند بهمن ماه ۴۷ ص ۴

و بلکه انسان قابلیت آنرا دارد که هزاران سال عمر کند وهرگز زنده ماندن انسان برای سالیان دراز تعجب آور نیست .

ازاین جهت جهان پزشکی درآینده عمر متوسط بیشتری را پیش بینی نموده وبلکه قطعی دانسته است .

روی این اصل طول عمر امام زمان (ع) از نظر تحقیقات علمی ، علاوه براینکه هیچ استبعادی ندارد بلکه ازیك واقعیت علمی پرده برداری کرده وآنرا به اثبات رسانده است .

## منجمد ساختن بدن انسان بخاطر عمر طولانی :

دانشمندان تلاش می کنند که با منجمد نگاهداشتن بدن انسانی ونیمه جان ساختن آن شانس زندگی طولانی را برای قرنهای آینده بیشتر سازند .

اخیراً باین نتیجه رسیده اند که مرگ نیز یك حادثه غیر قابل اجتناب نیست ، حتی مرگ رانیز می شود یك بیماری دانست و حتماً لزومی ندارد که این بیماری کشنده باشد البته منظور ازاین مرگ طبیعی است زیرا دراین صورت جسم انسان ( از جمله مغز) در حدود ۹۹ درصد زنده است و فقط تعداد کمی از سلولها از بین رفته اند . بقول یکی ازمجلات علمی : اگراین بیمار را بعوض اینکه مطابق آئین مرسوم بدست متصدی کفن ودفن بدهیم او را بدست پزشك متخصص که به روشهای «کریونیك» آشنائی کافی دارد بسپاریم (البته این کار باید به سرعت انجام شود) پزشك اورا

بکمك روشهای خاص که آسیبی به اندامهای بیمار نمی‌رساند منجمد ساخته واورا دروضع (نه زیاد مرده) و برای مدت نامعینی در کپسولی که نام آنرا کپسول آخرت می گذاریم حفظ می کنند باین امید که درآینده او را بزندگی دو باره باز گرداند.» (۱)

البته این علمی است که درآینده وضع کلی جهان را تغییر خواهد دادوبزندگی رنك دیگری خواهد بخشید. همانطوریکه پرفسور «لاورنس جبسون» متخصص این فن گفته است: «این برنامه، ژرفترین انقلابی است که در تاریخ انسانی صورت می گیرد.» (۲)

## عمر هر موجود زنده تابع شرائط خاص زندگی است:

همانطوریکه گفته شد، طبق طریه زیست شناسان: مدت طبیعی عمر هر موجود زنده ازنظر علمی حدمعین وثابتی ندارد که اگر بآن حد برسد مرك آن حتمی باشد باین معنی این چنین نیست که هر فرد بامقدار معینی از انرژی بدنیا می آید مثل ساعتیکه کوك شده باشد، این انرژی تاکاملا بمصرف نرسیده به حیات خود ادامه میدهدولی همینکه ماده حیاتی خاتمه یافت مثل ساعت که کوکش تمام بشود، دیگر از حیات باز می‌ماند. بلکه عمر هرموجودزنده تابع شرائط زندگی است وبا تغییر شرائط میزان عمرها نیزکم وزیاد می‌شود.

چنانکه بعضی ازدانشمندان موفق شده‌اند عمر یکنوع حشره

۱ ـ ۲ ـ مجله دانشمند سال ۴۷ شماره ۴ ص ۵ـ۶

میوه را نهصد برابر عمر طبیعی افراد آن‌نوع گردانند. این موفقیت دراثر آن بوده که آن‌حیوان را از سموم دشمنان حفظ نموده ومحیط مناسبی برایش فراهم ساخته‌اند. (۱)

همچنین «دکترجرج کلیبر» استاد دانشگاه «هال» زیست شناس، روی گیاهی که «ساپرو لینامگسنا» نامیده می‌شودآزمایش کرده و گیاه مزبورکه معمولا بیش از ۲ هفته عمرنمی‌کند آنرا پرورش‌داده تاعمرآن‌را شش‌سال‌کرده وبا این‌تناسب ممکن‌است عمرآدمی بده‌هزارونهصد وبیست‌سال برسد» (۲)

دکتر« کاس کارل » جراح معروف آمریکا ؛ عضوی از حیوانی را قطع نموده وآنرا سالهای بیشتر ازآن اندازه‌ای‌که خود آن حیوان عادتاً زنده می‌ماند زنده نگاه داشته است و همچنین آزمایش را دربارۀ جسم ازقبیل. عضلات، قلب، پوست، وکلیتین انجام داده وباین نتیجه رسیده است‌که اعضای مذکور زنده می‌مانند ونموهم میکنند» (۳)

پس‌بنابراین‌عمرهرموجود زنده بسته‌به‌شرائط وخصوصیات زندگی است وبا تغییرشرائط عمرها نیزتغییرمی‌یابد.

بدن‌انسان درمقابل بیماریها ، حوادث ، گرما و سرمای

---

(۱) مجله الهلال سال۳۸ شمارۀ۵.

(۲) الهلال شماره۹ سال۲۳-

(۳) مجله: المقتطف سال ۵۹ شماره۳.

شدید، تغذیه نامتناسب وسایر خطرات محیط آسیب پذیر می گردد احتمال مرگ درهر لحظه نزدیکتر می‌شود بالاخره تصادم عوامل خارجی با جسم انسان ، فکر زیاد ، ناراحتیهای عصبی و . . از طول عمر می کاهند ومرگ انسانرا نزدیکتر می کنند .

روی این حساب ، اگر بشر روزی بتواند به عوامل وعوارضی که سبب کوتاهی عمر انسان می گردد چیره شود وبدن انسان را ازهر گونه تصادم وحوادث بیمه کند در آن صورت بشر می‌تواند هزاران سال عمر کند .

چنانکه نخستین هدف « جرو نتولوژی» اینست که تمام عواملی را که سبب می‌شوند انسانی که برلبه پرتگاه راه میرود با گذشت زمان دچار لغزش گردد ، کشف وارزیابی نماید، تاکنون هم تعداد زیادی ازاین عوامل شناخته شده است . فی المثل :

وراثت (ژنتیك) درطول عمر نقش قطعی دارد . بطوریکه بتجربه دیده شده است کسانیکه والدین آنها عمر طولانی کرده اند عمرشان درازتر از کسانی است که زندگانی والدینشان کوتاه بوده است .

وهمچنین درعلم زیست شناسی ثابت شده است که در میان تمام حیوانات نسبت وزن مغز به وزن بدن طول عمر را تعیین می کند. واینکه عمر انسان ازتمام پستانداران طولانی تر است علت آن ، اندازه وپیچیدگی مغز اوست وحتی فعالیت وکوشش درکار بویژه

فعالیتهای روحی‌دردرازی عمر مقام مهمی دارند یعنی برطول عمرانسان‌می‌افزایند.

گذشته ازاینها باعتراف‌دانشمندان، هم اکنون اصولی در دست میباشد که‌رعایت آنها برطول‌عمر میافزاید و بعضی از کارشناسان غذائی‌معتقدند که: منحصراً بوسیله بهداشت‌غذائی‌می‌توان‌زندگی‌را به بیش‌ازصدها سال‌رسانیدمااز آنچه می‌خوریم‌ساخته شده‌ایم»(۱)

پس‌بنابراین شرائط و خصوصیات جسمی وروحی هرفرد ازافراد بشرتعیین کنندهٔ میزان عمراوست .

خلاصه ، داشتن‌عمر بسیاردرازازنظرعلم هیچگونه اشکالی ندارد .

هیچ استبعادندارد برای‌یکنفرتمام شرائط و خصوصیات جسمی و روحی و اوضاع زندگی طوری فراهم شود که بتواند هزاران‌سال‌عمر کندولذامسئله‌طول‌عمر امام‌زمان (ع) یك‌موضوع روشن‌وحل شده است .

کریمی کاین جهان پاینده دارد

تواند حجتی را زنده دارد

## طول‌عمر امام زمان ،ازیك واقعیت علمی‌پرده برداشته است

بنابرآنچه گذشت. طول‌عمر امام زمان‌مخالف علم وعقل نیست و بلکه اینگونه مطالب‌پیدایش بعضی‌ازاکتشافات ودانشهای جدید

(۱) سالنامه شهرت سال ۴۲ ص ۲۸۹

را پیشگوئی کرده وازموقعیت آنها خبرداده است باین معنی این عقیده خود نشان دهنده این حقیقت است که بشر پس از پایان پژوهشهای علمی بالاخره خواهدتوانست عمر بسیارطولانی بدست آورد .

و حتی روایاتیکه در باره حضرت ولی‌عصر ( عج) ازائمه معصومین وارد شده شامل نکات بسیار جالبی است که از نظر کارشناسان ومتخصصان علم «جرونتولژی» نیز قابل توجه می باشد .

درروایتی که ازامام حسن‌مجتبی(ع) نقل‌شده است‌فرمود: یطیل الله‌عمره فی‌غیبته ، ثم یظهره بقدرته فی‌صورة شاب دون اربعین سنه ذلك لیعلم ان‌الله علی‌کل شی‌قدیر» (۱)

خداوندعمراورا دردوران غیبتش‌طولانی گرداند وپس‌از آن، بقدرت‌خود اورا بصورت‌جوانی که کمتراز‌چهل سال دارد ظاهرمی‌سازد تابدانند خداوند بهرچیزقادروتواناست»

ازاین‌قبیل‌اخبار واحادیث‌بسیاراست‌که آنحضرت با اینکه دوران‌غیبتش بسیارطولانی خواهدبود ولی‌بصورت مردیکه کمتر ازچهل‌سال‌داردظهورمی‌کند واین‌نوع روایات، خبرشگفت‌انگیز وپیشگوئی ازاعجاز آمیزپیشوایان اسلام است‌که در آینده بشر می‌تواندپیری‌را بتأخیراندازد ودوران‌جوانی را طولانی سازد.

چنانکه ازطریق‌تکنیك و روشهای‌نوین علم « بیولوژی» نیز این مطلب پیشگوئی شده است . بالاخره علوم ژریاتری و

---

(۱) اعلام اعلام الوری با اعلام الهدی ص ۴۰۱

جرونتولژی در آینده موفقیت شایانی را بدست خواهند آورد گویاکه از۱۴ قرن‌قبل خبرمسرت‌انگیز پیروزی آنها را اسلام داده است .

## مهدی(عج) در احادیث

تعدادبشاراتیکه ازپیشوایان دین‌در باره حضرت‌بقیت الله واردشده بیش‌ازآنست‌که دراین مختصرذکرشود وطبق آماریکه بعضی از نویسندگان فراهم کرده‌اند تعداد احادیث « مهدی » بیش‌از ۱۸۰۰ حدیث می‌باشد . (۱) وحدیث‌المهدی من‌ولدی از کلمات جامع نبی اکرم ، و یکی از روایات قطعیة الصدور می‌باشد .

جالب توجه اینکه احادیث صریحی مربوط به «مهدی» در بیشتر کتب معروف اهل تسنن حتی درمیان صحاح سته دیده می‌شود وعده زیادی از بزرگان اهل سنت اعتراف کرده‌اند که احادیث مشهوریا ازاحادیث متواتره است . (۲)

برای‌تکمیل بحث‌نمونه هائی ازاین احادیث را در اینجا

---

(۱) رجوع شودبه کتاب « منتخب الاثر» در این کتاب فهرست‌جامعی ازاحادیث مهدی‌نقل‌شده وطبق‌آن،احادیث مربوط تقریباً به ۱۸۸۲عددبالغ است.

(۲) التاج ج ۵ ص ۳۱۰ ـ نورالابصار صفحه ۱۵۷ صواعق : ابن حجرعسقلانی ص ۹۹

می آوریم :

۱ــ پیغمبر اکرم (ص) فرمود : «لن‌تنقضی الایام و اللیالی حتی یبعث الله رجلا من اهل بیتی یواطی اسمه اسمی یملاها عدلا و قسطاً کما ملئت ظلما وجوراً» (۱)

«روزها وشبها بپایان نمی‌رسند تا اینکه خداوند مردی را ازاهل بیت من که هم نام من است ، برمی‌انگیزد زمین را پر از عدل ودادمی کند بعدازآنکه ظلم وستم پر شده باشد»

۲ ــ مرحوم مفید در «ارشاد» چنین نقل‌میکند، «قال(ص) لو لم یبق من الدنیا الایوم واحد لطول الله ذلك الیوم حتی یبعث فیه رجلامن‌ولدی یواطی اسمه اسمی یملاها عدلا وقسطاً کماملئت ظلماً وجوراً» (۲) هر گاه به پایان دنیا فقط یك روز بماند خداوند این‌روزرا بقدری طولانی می‌کند تا اینکه دراین روزمردیکه از فرزندان‌من بوده ونامش‌هم ازنام من است، بر می‌انگیزد زمین را ازعدل ودادپرمی کند بعدازآنکه ازظلم و ستم پرشده باشد ، واین‌مضمون راعده زیادی ازائمه حدیث ازخاصه وعامه در کتب خود نقل کرده‌اند .

۳ ــ ابوداود درصحیح خود ازابوسعید خدری نقل‌میکند: «قال‌رسول‌الله(ص) المهدی‌منی احلبی‌الحلجبهه اقنی الانف یملا

---

(۱) کتاب ارشاد ــ مرحوم مفید ص ۳۲۶ ــ بحار ج ۵۲ ص ۲۴۰

(۲) ارشاد ، مفید ص ۳۲۶

الارض قسطاً وعدلا کما ملئت جوراً وظلما یملك سبع سنین»(۱)
دراین حدیث وامثال آن موضوع قیام مهدی چنان قاطع وجدی وصریح بیان شده که حتی مشخصات سیمای او نیز تعیین گردیده است . اجلی الجبهه بکس گویند که پیشانی او بلند ودو طرف آن در میان موهای سرش پیش رفته باشد . واقنی الانف هم کسیکه وسط بینی او کمی برآمدگی دارد .

۴ ــ حضرت امام باقر (ع) فرمود : اذا قام قائمنا وضع یده علی رؤس العباد فجمع بها عقولهم وکملت به احلامهم» وقتی قائم ما قیام کند ، دست خودرا بر سر بندگان می‌نهد وعقول و افکار پراکنده آنان‌را جمع میکند واندیشه آنها را بحد کمال می‌رساند» (۲) آری در نتیجه رهبری حضرت قائم (عج) سطح عقول وافکار مردم بالامیرود ومردم درسایه تعلیم و تربیت چنین رهبری عظیم تکامل عقلی وعلمی پیدا میکنند .

۵ ــ عیاشی از اسناد خود از عمران بن میثم از عبایه نقل می‌کند که حضرت امیرمؤمنان (ع) آیه : هوالذی ارسل رسوله بالهدی ودین الحق لیظهره علی الدین کله ...» راقرائت فرمود وسپس ازیاران خودسؤال کرد : اظهرذلك ؟ قالوا : نعم ــ آیا این وعده عملی شده است که دین مبین اسلام بتمام ادیان غلبه

---

(۱) صحیح ابوداوذ ج ۲

(۲) بحارالانوار ج ۶۲ چاپ جدید ص ۳۱۷

میکند، عرض کردند : آری

حضرت فرمود : کلا ! فوالذی نفسی بیده حتی لایبقی قریه الاوینادی فیها بشهاده آن لااله الاالله بکره و عشیا : نه قسم بخدائی که جان من‌در دست اوست‌حقیقت این‌طاهر نمی‌شود مگرزمانی که هیچ‌قریه‌ای در زمین نماند مگراینکه صبح وشام بانگ‌لااله الاالله درآن بگوش برسد (۱) البته این‌غلبه درزمان خودرسول‌اکرم بمرعملی گردید ولی پیروزی کامل اسلام بر تمام ادیان‌وقتی است که قائم آل‌محمد (ص) ظهور کند آری در حکومت حضرت‌قائم درسرتاسر گیتی پرچم توحیدو خداشناسی باهتزاز درمی‌آید ودرسایه رهبری‌آن پیشوای‌بزرگ دنیابکانون صلح وصفا مبدل می گردد .

درانتظارآن روز !

---

(۱) نقل‌ازمجمع البیان سوره صف آیه ۹ ولی در تفسیر این‌آیه‌مفسرین احتمالات دیگری هم داده‌اند که‌بجهت‌اختصار از ذکرآنها صرف نظر گردید .